

Technisch reglement van het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle van XXX 2018 betreffende de erkende instellingen voor fysische controle

Gelet op het koninklijk besluit van 20 juli 2001 houdende algemeen reglement op de bescherming van de bevolking, van de werknemers en het leefmilieu tegen het gevaar van de ioniserende stralingen, artikel 74, gewijzigd door het koninklijk besluit van XXX 2018....;

BESLUIT:

Art. 1. Toepassingsgebied

Deze richtlijn is enkel van toepassing op de erkende instellingen in het kader van hun opdrachten inzake fysische controle.

Art. 2.- Principes van het type beheersysteem en processen aangepast aan de instellingen voor fysische controle om het algemeen beleid inzake veiligheidsbeheer en stralingsbescherming na te leven.

1° Het beheersysteem van de instelling voor fysische controle volgt de norm van het Internationaal Agentschap voor Atoomenergie (IAEA) met referentie GS-R-3 (of de opvolger ervan) en de bijbehorende leidraden, of iedere andere equivalente norm.

Hiertoe worden in het beheersysteem de processen beschreven die door de instelling voor fysische controle op open en transparante wijze geïmplementeerd worden.

De instelling voor fysische controle stelt de geschreven procedures en alle vereiste documentatie voor de uitoefening van de opdrachten, taken en verantwoordelijkheden ter beschikking van haar personeel.

Alle processen binnen het beheersysteem worden periodiek geëvalueerd en, indien nodig, verbeterd. Er wordt een beoordelingsprogramma voor de processen binnen het beheersysteem gedefinieerd en geïmplementeerd door de instelling voor fysische controle.

2° Het beheersysteem van de instelling voor fysische controle omvat met name de volgende processen:

Règlement technique de l'Agence Fédérale de Contrôle Nucléaire du XXX 2018 relatif aux organismes agréés de contrôle physique

Vu l'arrêté royal du 20 juillet 2001 portant règlement général de la protection de la population, des travailleurs et de l'environnement contre le danger des rayonnements ionisants, l'article 74 modifié par l'arrêté royal du XXX 2018 ;

ARRETE :

Art. 1. Champ d'application

La présente directive s'applique aux organismes agréés uniquement dans le cadre de leurs missions de contrôle physique.

Art. 2.- Principes du type de système de gestion et processus adaptés aux organismes de contrôle physique afin de respecter la politique générale en matière de gestion de la sûreté et de la radioprotection.

1° Le système de gestion de l'organisme de contrôle physique répond à la norme de l'Agence Internationale de l'Energie Atomique (AIEA) référencée GS-R-3 (ou son successeur) et ses guides d'application associés ou toute autre norme équivalente.

A cet effet, le système de gestion décrit les processus implémentés par l'organisme de contrôle physique de manière ouverte et transparente.

L'organisme de contrôle physique met à disposition de son personnel les procédures écrites et toute la documentation nécessaires à l'exercice de leurs missions, tâches et de leurs responsabilités.

L'ensemble des processus du système de gestion sont évalués périodiquement et améliorés si nécessaire. Un programme d'évaluation des processus du système de gestion est défini et implémenté par l'organisme de contrôle physique.

2° Le système de gestion de l'organisme de contrôle physique inclut notamment les processus suivants

i. Documentbeheersysteem

Het documentbeheersysteem beoogt, enerzijds, het formaliseren en schriftelijk toegankelijk maken van de werkingsregels en werkprocedures voor de medewerkers en, anderzijds, het beheren van de documenten van activiteiten die door de instelling voor fysieke controle worden uitgevoerd, zodat ze makkelijk traceerbaar, identificeerbaar en controleerbaar zijn.

Dit proces bepaalt met name:

- De verschillende componenten van het documentsysteem opgesteld binnen de instelling voor fysieke controle, evenals hun hiërarchie;
- De levenscyclus van een document (opstelling, identificatie, verdeling, vorming, revisie, wijziging, intrekking en archivering).

ii. Beheerproces van de competenties op het gebied van de veiligheid en de stralingsbescherming

De instelling voor fysieke controle bepaalt en implementeert een proces waardoor wordt gegarandeerd dat de nodige maatregelen worden getroffen voor het opbouwen en behouden van haar competenties op het gebied van de veiligheid en de stralingsbescherming binnen de inrichtingen en ondernemingen waar ze fysieke controleopdrachten en –taken uitvoert.

Hiertoe ontwikkelt de instelling voor fysieke controle een jaarplan voor het humanresourcesbeheer waarin het aantal personen wordt bepaald dat vereist is voor de uitvoering van de opdracht en de verantwoordelijkheden van de instelling voor fysieke controle, evenals hun functies. Dit plan moet de aanwerving en, indien nodig, de personeelsrotatie omvatten om de beschikbaarheid van bekwaam personeel te kunnen garanderen en moet een strategie bevatten voor de compensatie van het vertrek van gekwalificeerd personeel.

Het beheerproces van de competenties impliceert dat er een proces wordt opgesteld voor de ontwikkeling van de vereiste competenties voor de instelling voor fysieke controle. Dit proces omvat met name de volgende fasen:

- Bepaling van de behoeften ten aanzien van de verschillende vereiste functies binnen de instelling voor fysieke controle;
- Evaluatie van de beschikbare competenties;
- Analyse van de afwijkingen;
- Uitwerking van de plannen voor de initiële en permanente vorming (waarin de technische en persoonlijke competenties worden verenigd);
- Uitvoering van de vormingsplannen;
- Opvolging van de competentieverwerving en continue evaluatie.

i. Processus de gestion documentaire

Le processus de gestion documentaire vise d'une part à formaliser et rendre accessible par écrit les règles de fonctionnement et procédures de travail pour les collaborateurs et d'autre part à gérer les documents d'activités réalisées par l'organisme de contrôle physique afin notamment qu'ils soient aisément traçables, identifiables et contrôlables.

Ce processus définit notamment :

- les différentes composantes du système documentaire établi au sein de l'organisme de contrôle physique ainsi que leur hiérarchie ;
- le cycle de vie d'un document (création, identification, diffusion, formation, révision, modification, abrogation et archivage).

ii. Processus de gestion des compétences en sûreté et radioprotection

L'organisme de contrôle physique définit et met en place un processus garantissant que les mesures nécessaires sont prises pour construire et maintenir sa compétence en sûreté et radioprotection au sein des établissements et entreprises dans lesquels il exerce des missions et tâches de contrôle physique.

A cet effet, l'organisme de contrôle physique développe un plan annuel de gestion des ressources humaines qui définit le nombre de personnes nécessaires à l'exécution de la mission et des responsabilités de l'organisme de contrôle physique ainsi que leurs fonctions. Ce plan doit couvrir le recrutement et, si nécessaire, la rotation de personnes pour assurer la disponibilité en personnel compétent et doit inclure une stratégie de compensation des départs du personnel.

Le processus de gestion des compétences implique l'établissement d'un processus de développement des compétences nécessaires à l'organisme de contrôle physique. Ce processus met en œuvre notamment les étapes suivantes :

- définition des besoins vis-à-vis des diverses fonctions requises au sein de l'organisme de contrôle physique ;
- évaluation des compétences à disposition ;
- analyse des écarts ;
- élaboration des plans de formation initiale et continue (alliant les compétences techniques et personnelles) ;
- mise en œuvre des plans de formations ;
- suivi de l'acquisition des compétences et évaluation en boucle.

De behoeften moeten gerevalueerd worden voor elk jaarplan voor het humanresourcesbeheer.

- iii. Proces voor de uitvoering van de taken en opdrachten van fysieke controle, zoals beschreven in de artikels 23.1.5.b en 23.2.5.b van het Algemeen Reglement.

De instelling voor fysieke controle bepaalt en implementeert processen waarin de modaliteiten worden beschreven voor de uitvoering van de taken en opdrachten inzake fysieke controle, zoals beschreven in de artikels 23.1.5 b) en 23.2.6 b) van het Algemeen Reglement, door haar erkende deskundigen, en dit om een hoog kwaliteitsniveau terzake te kunnen waarborgen, alsook de uitvoering van de taken door verschillende deskundigen en in verschillende sectoren te harmoniseren en de competenties dienaangaande te behouden.

- iv. Proces voor de uitvoering van de consultancytaken en –opdrachten, zoals beschreven in artikel 23.1.3.3 van het Algemeen Reglement

De instelling voor fysieke controle bepaalt en implementeert een proces waarin de modaliteiten worden beschreven voor de uitvoering van de consultancytaken en –missies door haar deskundigen en dit om de kwaliteit, de toegevoegde waarde, evenals de doeltreffendheid ervan te garanderen bij het verbeterproces van de dienst voor fysieke controle van de exploitant, alsook de harmonisering van hun uitvoering.

- v. Proces voor de valorisatie van de ervaringsfeedback

Het proces voor de valorisatie van de ervaringsfeedback is erop gericht om de belanghebbende partijen (Agentschap, andere erkende instellingen voor fysieke controle, exploitanten, andere autoriteiten, ...) voordeel te laten halen uit de lessen die werden geleerd uit gebeurtenissen die zich in België en in het buitenland hebben voorgedaan en die gevolgen kunnen hebben voor de veiligheid en de stralingsbescherming van inrichtingen van klasse II en III en de vervoersactiviteiten van gevaarlijke goederen van klasse 7.

Het valorisatieproces van de ervaringsfeedback beschrijft met name:

- De informatiebronnen die gebruikt worden voor de identificatie van de nationale en internationale ervaringsfeedback en de middelen om er toegang toe te hebben;
- De middelen voor de informatieverzameling, evenals de frequentie van deze inzameling;

Les besoins doivent être réévalués pour chaque plan annuel de gestion des ressources humaines.

- iii. Processus de réalisation des tâches et missions de contrôle physique telles que décrites aux articles 23.1.5 b) et 23.2.5 b) du Règlement général

L'organisme de contrôle physique définit et met en place des processus décrivant les modalités de réalisation des tâches et missions de contrôle physique telles que décrites aux articles 23.1.5 b) et 23.2.6 b) du Règlement général par ses experts agréés et ce, afin d'en garantir un haut niveau de qualité, une harmonisation dans l'exécution de ces tâches par différents experts et dans différents secteurs, et le maintien des compétences en relation.

- iv. Processus de réalisation des tâches et missions de consultance telles que décrites à l'article 23.1.3.3 du Règlement général

L'organisme de contrôle physique définit et met en place un processus décrivant les modalités de réalisation des tâches et missions de consultance par ses experts et ce, afin d'en garantir sa qualité, sa valeur ajoutée, son efficacité dans le processus d'amélioration du service de contrôle physique de l'exploitant, ainsi que l'harmonisation de leur réalisation.

- v. Processus de valorisation du retour d'expérience

Le processus de valorisation du retour d'expérience vise à faire bénéficier les parties intéressées (Agence, autres organismes agréés de contrôle physique, exploitants, autres autorités, ...) des enseignements tirés d'évènements survenus en Belgique et à l'étranger, pouvant avoir des implications sur la sûreté et la radioprotection des établissements de classes II et III, et des activités de transport de marchandises dangereuses de la classe 7.

Le processus de valorisation du retour d'expérience décrit notamment :

- les sources d'informations utilisées pour identifier le retour d'expérience national et international et les moyens d'y avoir accès ;
- les moyens de collecte des informations ainsi que les fréquences de ces collectes ;

- De evaluatiemethodologie, die erin bestaat om binnen een bepaalde termijn te bepalen of de verzamelde informatie een mogelijk belang inhoudt in termen van ervaringsfeedback voor de Belgische installaties en operatoren, maar ook voor de buitenlandse installaties en operatoren (in het geval waarin door België over de informatie verslag wordt uitgebracht en deze ter beschikking van de internationale gemeenschap wordt gesteld);
- De manieren om deze informatie te valoriseren en de ontvangers, zowel intern als extern, van deze informatie;
- De opvolging van de implementatie en de performantie van dit proces.

vi. Proces voor regelgevend toezicht

Het proces voor regelgevend toezicht is bedoeld om voor de instelling voor fysieke controle de reglementaire en normatieve toepasbare vereisten te identificeren.

Het proces voor regelgevend toezicht beschrijft met name:

- De bronnen van de reglementaire en normatieve vereisten en de middelen om er toegang toe te hebben;
- De instrumenten voor het verzamelen van deze vereisten, evenals de frequentie van deze inzameling;
- De evaluatiemethodologie, die erin bestaat om binnen een bepaalde termijn te bepalen of deze verzamelde vereisten een mogelijk belang inhouden voor de instelling voor fysieke controle, evenals voor de operatoren waarvoor ze opdrachten en taken van fysieke controle en consultancy uitvoert;
- De manieren om deze vereisten te valoriseren en de ontvangers, zowel intern als extern, van deze vereisten;
- De opvolging van de implementatie en de performantie van dit proces.

vii. Meldingsproces

De instelling voor fysieke controle bepaalt en implementeert een meldingsproces waardoor het Agentschap, in geval de exploitant of het ondernemingshoofd - de eerste verantwoordelijke voor de melding - wat dit betreft in gebreke blijft, op de hoogte wordt gebracht van:

- significante gebeurtenissen voor de veiligheid en de stralingsbescherming;
- terugkerende of aanhoudende vastgestelde afwijkingen die een mogelijk radiologisch risico inhouden in de inrichtingen of voor de activiteiten waarvoor de instelling voor fysieke controle erkende deskundigen ter beschikking stelt.

- la méthodologie d'évaluation consistant à déterminer dans un délai déterminé si l'information collectée présente un intérêt potentiel en terme de retour d'expérience pour les installations et opérateurs belges mais aussi pour les installations et opérateurs étrangers (dans le cas où l'information est rapportée par la Belgique et mise à la disposition de la communauté internationale) ;
- les modes de valorisation de ces informations et les destinataires, tant internes qu'externes, de ces informations ;
- le suivi de l'implémentation et de la performance de ce processus.

vi. Processus de veille réglementaire

Le processus de veille réglementaire vise pour l'organisme de contrôle physique à identifier les exigences réglementaires et normatives applicables.

Le processus de veille réglementaire décrit notamment :

- les sources d'exigences réglementaires et normatives et les moyens d'y avoir accès ;
- les moyens de collecte de ces exigences ainsi que les fréquences de ces collectes ;
- la méthodologie d'évaluation consistant à déterminer dans un délai déterminé si ces exigences collectées présente un intérêt potentiel pour l'organisme de contrôle physique ainsi que pour les opérateurs pour lesquels il effectue des missions et tâches de contrôle physique et de la consultance ;
- les modes de valorisation de ces exigences et les destinataires, tant internes qu'externes, de ces exigences ;
- le suivi de l'implémentation et de la performance de ce processus.

vii. Processus de notification

L'organisme de contrôle physique définit et implémente un processus de notification à l'Agence, en cas de défaillance de l'exploitant ou du chef d'entreprise, premier responsable de la notification :

- des événements significatifs pour la sûreté et la radioprotection ;
- des déviations récurrentes ou continues constatées impliquant un danger potentiel dans les établissements ou pour les activités dans lesquels l'organisme de contrôle physique met à disposition des experts agréés ;

De instelling voor fysieke controle zorgt in het bijzonder voor:

- de directe melding aan het FANC, via een rechtstreeks geslaagd contact, van elke situatie die onmiddellijk gevaar inhoudt;
- de melding van non-conformiteiten t.a.v. de geldende regelgeving waarvoor het FANC bevoegd is.

viii. Beheerproces voor de meettoestellen

De instelling voor fysieke controle bepaalt en implementeert een proces waardoor de beschikbaarheid, het onderhoud (inclusief de kalibratie) en de operabiliteit van de meettoestellen die door deze deskundigen erkend in de fysieke controle worden gebruikt en nodig zijn voor de uitvoering van hun missies en taken op het terrein gegarandeerd kan worden.

ix. Beheerproces voor stopzettingen en faillissementen

De instelling voor fysieke controle bepaalt en implementeert een proces voor de systematische overdracht aan het Agentschap van de contactgegevens van de exploitanten en ondernemingen die een stopzettingsprocedure doorlopen, of waarvoor een faillissement, een liquidatie, een gerechtelijke reorganisatie werd aangevraagd die niet door de exploitant of het ondernemingshoofd aan het Agentschap werden gemeld.

x. Klachtenbeheerproces

De instelling voor fysieke controle bepaalt en implementeert een proces voor het beheer van klachten met betrekking tot de veiligheid en de stralingsbescherming, afkomstig van personen of organisaties die verantwoordelijk zijn voor inrichtingen en activiteiten waarvoor de erkende deskundigen de missies en taken inzake fysieke controle verzekeren.

Art. 3. – Verslagen

De instellingen voor fysieke controle stellen de volgende verslagen op:

1° Fysieke controleverslagen

De deskundigen erkend in de fysieke controle van de instelling voor fysieke controle zijn verplicht om in een schriftelijk verslag alle vaststellingen te noteren die ze tijdens hun evaluatiebezoeken inzake stralingsbescherming en/of nucleaire veiligheid hebben gedaan in inrichtingen, ondernemingen of organisaties die deelnemen aan het vervoer, alsook alle informatie/adviezen die werden verstrekt, evenals alle acties die werden ondernomen of nog moeten worden ondernomen ten aanzien van de vastgestelde non-conformiteiten.

Particulièrement, l'organisme de contrôle physique informe :

- immédiatement par contact direct réussi avec l'AFCN toute situation de danger immédiat ;
- des non-conformités à la réglementation en vigueur sous la compétence de l'AFCN.

viii. Processus de gestion des appareils de mesure

L'organisme de contrôle physique définit et met en œuvre un processus garantissant la disponibilité, la maintenance (y compris l'étalonnage) et l'opérabilité des appareils de mesure qui sont utilisés par ses experts agréés en contrôle physique et nécessaires à l'accomplissement de leurs missions et tâches sur le terrain.

ix. Processus de gestion des cessations et des faillites

L'organisme de contrôle physique définit et met en œuvre un processus de transmission systématique à l'Agence des coordonnées des exploitants et entreprises en procédure de cessation, de faillite, de liquidation et de réorganisation judiciaire qui n'ont pas fait l'objet d'une notification à l'Agence par l'exploitant ou le chef d'entreprise.

x. Processus de gestion des plaintes

L'organisme de contrôle physique définit et met en œuvre un processus de gestion des plaintes relatives à la sûreté et à la radioprotection émanant des personnes ou organisations responsables des établissements et activités pour lesquels ses experts agréés assurent des missions et tâches de contrôle physique.

Art. 3. – Rapports

Les organismes agréés établissent les rapports suivants :

1° Rapports de contrôle physique

Les experts agréés en contrôle physique de l'organisme de contrôle physique sont tenus de renseigner dans un rapport écrit toutes les constatations réalisées au cours de leur visites d'évaluation de la radioprotection et/ou de la sûreté nucléaire, d'établissements ou d'entreprises ou organisations participant à des transports, toutes les informations/conseils fournis ainsi que toutes les actions prises ou à prendre face aux non-conformités constatées.

Voor elke geïdentificeerde actie bepaalt de erkende deskundige een optimale uitvoeringstermijn en noteert dit in zijn verslag. Het herhaaldelijk niet naleven van deze termijnen moet worden geïntegreerd in het meldingsproces aan het Agentschap dat in artikel 2, 2°, vii wordt uiteengezet.

Deze schriftelijke verslagen worden zo snel mogelijk aan de exploitant of het ondernemingshoofd, in de loop van de maand na het bezoek van de erkende instelling, overgemaakt en maken integraal deel uit van het register voor fysieke controle van de inrichting, of van de onderneming die betrokken is bij het vervoer van gevaarlijke goederen van klasse 7. De instelling voor fysieke controle zorgt voor de traceerbaarheid en de bewaring van alle schriftelijke verslagen met betrekking tot de fysieke controle, of andere evaluaties met betrekking tot de veiligheid en de stralingsbescherming, tot 30 jaar na de effectieve stopzetting van de installatie of de onderneming, waar haar deskundigen opdrachten en taken inzake fysieke controle uitoefenen. Indien de instelling voor fysieke controle haar activiteiten vóór deze termijn stopzet, dan worden deze aan het Agentschap overgemaakt.

2° Activiteitenverslag

Tegen ten laatste 30 september van elk jaar, maakt de instelling voor fysieke controle een activiteitenverslag aan het Agentschap over, met:

- Een lijst van de installaties, of ondernemingen, of de organisaties die betrokken zijn bij het vervoer van gevaarlijke goederen van klasse 7, die in de loop van het voorafgaande jaar werden bezocht;
- Een lijst met de consultancy's die in de loop van het voorgaande jaar werden uitgevoerd, in de zin van artikel 23.1.3.3;
- Een evaluatie van het nucleair veiligheids- en stralingsbeschermingsniveau van de verschillende sectoren waarin de instelling voor fysieke controle actief is en waarbij de nadruk wordt gelegd op de grote tendensen en er aanbevelingen worden gedaan over de mogelijke verbeteringen;
- Een uiteenzetting van de resultaten van het valorisatieproces van de ervaringsfeedback;
- Desgevallend een uiteenzetting van de mogelijk problematische situaties op het gebied van de verwijdering van radioactief afval, in functie van de betrokken inrichtingen, evenals de ondernomen acties en de vorderingen van deze laatste;
- Een uiteenzetting van het jaarlijks humanresourcesbeheerplan dat gevraagd werd in artikel 2, ii;

Pour chaque action identifiée, l'expert agréé définit un délai de réalisation optimale et l'inscrit dans son rapport. Un non-respect récurrent de ces délais doit être intégré au processus de notification à l'Agence exprimé à l'article 2, 2°, vii.

Ces rapports écrits sont transmis dans les plus brefs délais à l'exploitant ou au chef d'entreprise, dans le mois qui suit la visite de l'organisme agréé, et font partie intégrante du registre de contrôle physique de l'établissement ou de l'entreprise participant au transport de marchandises dangereuses de la classe 7. L'organisme de contrôle physique assure la traçabilité et la conservation de tous les rapports écrits relatifs au contrôle physique ou à d'autres évaluations relatives à la sûreté et à la radioprotection jusqu'à 30 ans après la cessation effective de l'installation ou de l'entreprise où ses experts exercent les missions et tâches de contrôle physique. En cas de cessation d'activités de l'organisme de contrôle physique avant ce terme, ceux-ci sont transmis à l'Agence.

2° Rapport d'activités

Pour le 30 septembre de chaque année au plus tard, l'organisme de contrôle physique transmet un rapport d'activités à l'Agence, qui :

- donne la liste des installations ou entreprises ou organisations impliquées dans le transport de marchandises dangereuses de la classe 7 qui ont été visitées durant l'année précédente ;
- donne la liste des consultances effectuées durant l'année précédente au sens de l'article 23.1.3.3 ;
- évalue le niveau de sûreté nucléaire et de radioprotection des différents secteurs où intervient l'organisme de contrôle physique, mettant en évidence les grandes tendances et émettant des recommandations sur les améliorations possibles ;
- expose les résultats du processus de valorisation du retour d'expérience ;
- le cas échéant, expose les situations potentiellement problématiques d'évacuation de déchets radioactifs en fonction des établissements concernés ainsi que les actions entreprises et l'état d'avancement de ces dernières ;
- expose le plan annuel de gestion des ressources humaines demandé à l'article 2, ii ;

- Een beschrijving van de behaalde resultaten naar aanleiding van de interne evaluatie van de verschillende processen van het beheersysteem bepaald in deze richtlijn.

3° Verwachte planning van de bezoeken voor de beoordeling van de staat van de stralingsbescherming en de nucleaire veiligheid en de consultancyprestaties.

Ten laatste tegen 30 november van elk jaar:

- Dient de instelling voor fysieke controle aan het Agentschap haar gedetailleerde voorlopige planning over te maken van de bezoeken aan installaties of ondernemingen, of organisaties die betrokken zijn bij het vervoer van het daaropvolgende jaar, evenals de naam van de deskundige(n) voorzien voor de uitvoering van deze bezoeken;
- Dient de instelling voor fysieke controle aan het Agentschap de planning over te maken met de geplande consultancy's voor het volgende jaar, uit hoofde van artikel 23.1.3.3. van het Algemeen Reglement.

- décrit les résultats obtenus lors de l'évaluation interne des différents processus du système de gestion défini dans la présente directive.

3° Calendrier prévisionnel des visites d'évaluation de l'état de la radioprotection et de la sûreté nucléaire et des prestations de consultance.

Pour le 30 novembre de chaque année au plus tard :

- l'organisme de contrôle physique transmet à l'Agence son calendrier prévisionnel détaillé des visites dans les installations ou entreprises ou organisations liées à des transports de l'année suivante, ainsi que le nom de(s) experts prévu(s) pour réaliser ces visites ;
- l'organisme de contrôle physique transmet à l'Agence le planning des consultances planifiées pour l'année suivante en vertu de de l'article 23.1.3.3. du Règlement général.